

Številka: 2101-1/2003-6
Datum: 31. julij 2003

Na podlagi revizijskega poročila št. 1215-5/2002-29 o poslovanju Mestne občine Ljubljana, ki je bilo izdano 6. 6. 2003, revizijskega poročila št. 1206-10/2003-29 o poslovanju Holdinga Ljubljana, d. o. o., ki je bilo izdano 20. 6. 2003, in revizijskega poročila št. 1206-1/2003-31 o poslovanju Javnega podjetja Energetika Ljubljana, d. o. o., ki je bilo izdano 31. 7. 2003¹,

ugotavljam:

1. Mestna občina Ljubljana, Občina Brezovica, Občina Dobrova - Polhov Gradec, Občina Dol pri Ljubljani, Občina Ig, Občina Medvode, Občina Škofljica, Občina Velike Lašče, Občina Vodice in Občina Horjul (v nadaljevanju: občine) so z družbeno pogodbo, ki je bila podpisana 14. 6. 2001, ustanovile *Holding Ljubljana, d. o. o., družbo za upravljanje in gospodarjenje z javnimi podjetji* (v nadaljevanju: Holding). Z osnovnim vložkom v vrednosti 30.139.511 tisoč tolarjev je Mestna občina Ljubljana pridobila v Holdingu 83,1 odstotni poslovni delež.
2. Holding je edini ustanovitelj sedmih javnih podjetij. Eno od njih je *Javno podjetje Energetika Ljubljana, d. o. o.* (v nadaljevanju: Energetika). Po 10. členu akta o ustanovitvi Energetike z dne 11. 7. 2001 upravlja Energetiko ustanovitelj, torej Holding.
3. Od 5. 10. 2001 do 3. 6. 2002 je Energetika kupila 1.094.188 delnic *Slovenske investicijske banke, d. d.* (v nadaljevanju: SIB). Zanje je plačala 3.472.288 tisoč tolarjev. Tako je pridobila 78,8 odstotni lastniški delež v kapitalu SIB.
4. Nakup delnic SIB je bil izčrpno revidiran. Revizijska razkritja je mogoče povzeti v naslednje

sklepno mnenje o nakupu delnic SIB

4.1. Odločitev za takšno finančno naložbo, kakršna je bil nakup delnic SIB, sodi med odločitve o poslovni politiki podjetja. Po 9. členu akta o ustanovitvi Energetike določa poslovno politiko Energetike skupščina Holdinga. Skupščino Holdinga sestavljajo predstavniki občin. S posrednim nadzorom prek skupščine Holdinga morajo občine zagotavljati, da podjetja Holdinga smotrno izvajajo gospodarske javne službe, kar med drugim pomeni, da na gospodaren in učinkovit način uresničujejo cilje, ki so v skladu z javnim interesom. Ker ima Mestna občina Ljubljana večino glasovalnih pravic v skupščini Holdinga, posredni nadzor nad javnimi podjetji prek skupščine Holdinga ne more biti učinkovit, če ga Mestna občina Ljubljana ne izvaja na ustrezen način. V letih 2001 in 2002 ga je izvajala tako, da je Mestni svet 23. 4. 2001 pooblastil županjo, *da kot predstavnica Mestne občine Ljubljana pravno veljavno sodeluje na skupščinah Holdinga in na njih sprejema*

¹ Vsa tri revizijska poročila so objavljena na spletnih straneh računskega sodišča.

*skupščinske sklepe*². Tako je vlogo, ki bi jo moral opravljati Mestni svet, opravljala kar županja. Skratka, v Holdingu ni bila uvedena ustrezna nadzorna praksa, in to se je izkazalo prav pri nakupu delnic SIB:

- a) Namera za nakup delnic SIB ni bila obravnavana ne na seji Mestnega sveta³ ne na seji skupščine Holdinga⁴.
- b) Namero za nakup delnic SIB je izrazil vršilec dolžnosti generalnega direktorja Holdinga z izdajo pooblastila za pripravo nakupa: 24. 9. 2001 je pooblastil prokurista Energetike in odvetnika iz Ljubljane, *'da ukreneta vse potrebno in da storita vsa tista pravna dejanja, ki so potrebna za nakup večinskega paketa delnic'* SIB⁵.
- c) Nadzorni svet Holdinga je 15. 10. 2001 privolil, da Energetika izvrši nakup delnic SIB v mejah svojih prostih likvidnostnih sredstev, za kar ni imel podlage ne v poslovnem načrtu ne v kakšnem drugem aktu, ki ga je sprejela skupščina Holdinga. Zadoščala mu je ustna informacija prokurista Energetike, da želi Energetika naložiti presežek likvidnostnih sredstev v pridobitev večinskega deleža v kapitalu finančne ustanove, ki bi lahko postala finančni servis za vsa javna podjetja v Mestni občini Ljubljana⁶.

4.2. Poleg tega da nakup delnic SIB ni bil potrjen na skupščini Holdinga, ni bil izpeljan na strokovno ustrezen način: izvršen je bil, ne da bi bil prej opravljen skrbni finančni pregled in kljub opozorilom v poročilu o skrbnem pravnem pregledu poslovanja SIB. To pomeni, da nakup delnic SIB ni bil pripravljen in izveden s skrbnostjo vestnega in poštenega gospodarstvenika, za kar so odgovorni predvsem:

- a) nadzorni svet in vršilec dolžnosti generalnega direktorja Holdinga, ker sta opustila dejanja uprave po 10. členu akta o ustanovitvi Energetike, s katerimi bi lahko preprečila ali vsaj dovolj zgodaj zaustavila neustrezno pripravljen nakup delnic SIB⁷;
- b) prokurist Energetike, saj je pripravil in izpeljal nakup delnic SIB na način, ki je pomenil velik odmik od standardov potrebne skrbnosti; tako je na primer začel sklepati pogodbe o nakupu delnic SIB že 10 dni pred prejemanjem poročila o pravnem pregledu poslovanja SIB⁸;
- c) nadzorni svet Energetike, ker je opustil nadzor nad izvrševanjem nakupa in ravnal tako, kot da bi bil nakup delnic SIB posel, ki ne sodi v njegovo nadzorno pristojnost⁹.

4.3 Z nakupom delnic SIB ne le, da Energetika ni dosegla ciljev, ki si jih je zastavila ob nakupu, temveč je tudi zelo poslabšala svoje finančno stanje, saj je z nakupom delnic SIB izgubila najmanj 2.999.460 tisoč tolarjev sredstev, ki bi jih morala nameniti za osnovno dejavnost, za katero je bila ustanovljena.¹⁰

4.4 Iz točk 4.1, 4.2 in 4.3 je razvidno, da je bil nakup delnic SIB nepravilnost in nesmotrnost v poslovanju javnega podjetja, ki ga upravlja Holding. Po takšni nepravilnosti in nesmotrnosti

² Revizijsko poročilo št. 1215-5/2002-29, strani 27-28.

³ Revizijsko poročilo št. 1215-5/2002-29, stran 31.

⁴ Revizijsko poročilo št. 1206-10/2003-29, stran 20.

⁵ Revizijsko poročilo št. 1206-10/2003-29, stran 19.

⁶ Revizijsko poročilo št. 1206-10/2003-29, strani 19 – 20.

⁷ Revizijsko poročilo št. 1206-10/2003-29, strani 20 – 21.

⁸ Revizijsko poročilo št. 1206-1/2003-31, strani 37 – 38.

⁹ Revizijsko poročilo št. 1206-1/2003-31, strani 42 in 43.

¹⁰ Revizijsko poročilo št. 1206-1/2003-31, stran 46.

so v Holdingu nujne spremembe. Holding je pravno sporna tvorba,¹¹ zato ga je treba preoblikovati. Preoblikovati ga je treba tako, da bodo odpravljene pravne spornosti in podana ustrezna zagotovila, da bodo javna podjetja, ki jih sedaj upravlja Holding, smotrno izvajala gospodarske javne službe.

4.5 Preoblikovanje Holdinga je zahteven postopek, zato je malo verjetno, da bo izveden v kratkem času. Nadzorno in upravljalno prakso v Holdingu pa je mogoče pomembno izboljšati takoj in ne šele po preoblikovanju Holdinga. Takoj jo je mogoče izboljšati tako, da se razmeji in izostri odgovornost organov Holdinga in odgovornost organov sedmih javnih podjetij:

- a) Nadzorni svet in generalni direktor Holdinga imata po veljavnih aktih, ki določajo pravna razmerja med Holdingom in sedmimi javnimi podjetji, velika pooblastila. Uveljaviti je treba naslednje pravilo: kolikor pooblastil, toliko odgovornosti oziroma kakršna pooblastila, takšna odgovornost. Nadzorni svet in generalni direktor Holdinga sta organa obvladujoče družbe in imata temu primerna pooblastila, zato sta odgovorna, da odvisne družbe (sedem javnih podjetij) poslujejo v skladu z usmeritvami (poslovnim načrtom, politiko, sklepi), ki jih sprejme skupščina Holdinga.
- b) Ne glede na to, koliko glasovalnih pravic v skupščini Holdinga ima občina, navodilo župana nadzornemu svetu ali generalnemu direktorju Holdinga, nadzornemu svetu, direktorju ali prokuristu enega od sedmih javnih podjetij ne šteje kot usmeritev skupščine Holdinga.
- c) Če je (bil) v poslovanju kakšnega javnega podjetja, ki ga upravlja Holding, odmik od usmeritev skupščine Holdinga, morajo občine v polni meri uveljaviti odgovornost nadzornega sveta in generalnega direktorja Holdinga.
- d) Za ustrezno nadzorno in upravljalno prakso v Holdingu mora skrbeti predvsem Mestna občina Ljubljana, ker ima v Holdingu večinski poslovni delež in zato odločilni vpliv. Družbena pogodba o ustanovitvi Holdinga (15. člen) omogoča Mestni občini Ljubljana, da praktično kadarkoli zaradi kateregakoli vprašanja, ki se nanaša na poslovanje kateregakoli od sedmih javnih podjetij, zahteva od generalnega direktorja Holdinga sklic skupščine Holdinga.
- e) Pred vsako sejo skupščine Holdinga naj Mestni svet natančno določi pooblastilo za predstavljanje Mestne občine Ljubljana na skupščini Holdinga. Pooblastilo naj temelji na odločitvi Mestnega sveta o vprašanju, ki bo obravnavano na seji skupščine.

Dr. Vojko A. Antončič,
generalni državni revizor

¹¹ Revizijsko poročilo št. 1215-5/2002-29, strani 24-26; ustavna odločba št. U-I-242/96, Uradni list RS, št. 83/99.

Prejmejo:

- Državni zbor Republike Slovenije,
- Mestna občina Ljubljana,
- Občina Brezovica,
- Občina Dobrova - Polhov Gradec,
- Občina Dol pri Ljubljani,
- Občina Ig,
- Občina Medvode,
- Občina Škofljica,
- Občina Velike Lašče,
- Občina Vodice,
- Občina Horjul,
- Holding Ljubljana, d. o. o.,
- Nadzorni svet Holdinga Ljubljana, d. o. o.,
- Mestni svet MOL
- Javno podjetje Energetika Ljubljana, d. o. o.,
- Nadzorni svet Javnega podjetja Energetika Ljubljana, d. o. o.,
- Viktorija Potočnik, v letu 2001 in do 8. 12. 2002 županja Mestne občine Ljubljana,
- Peter Cerar, od 14. 6. 2001 do 13. 12. 2001 vršilec dolžnosti generalnega direktorja Holdinga Ljubljana, d. o. o.,
- dr. Marjan Rekar, od 14. 12. 2001 do 31. 3. 2003 generalni direktor Holdinga Ljubljana, d. o. o.,
- mag. Janez Grošelj, od 21. 9. 1998 do 21. 9. 2002 direktor Javnega podjetja Energetika Ljubljana, d. o. o.,
- Igor-Jurij Pogačar, od 11. 7. 2001 do 21. 9. 2002 prokurist in od 22. 9. 2002 do 4. 2. 2003 vršilec dolžnosti direktorja Javnega podjetja Energetika Ljubljana, d. o. o.,
- arhiv, tu.